

Oponentský posudek

Vilím, Martin: *Obrazy těch druhých v českém veřejném prostoru na příkladu uprchlické krize*

Jako cíl své bakalářské práce deklaruje Martin Vilím provést analýzu procesu vytváření diskurzivních obrazů v českém mediálním prostoru na příkladu uprchlické krize. Položil si přitom následující výzkumnou otázku: „*Jakým způsobem je v českém mediálním prostoru zobrazován islám a muslimové, uprchlická krize a propojování islámu s terorismem?*“ (str. 10) Cíl výzkumu i výzkumná otázka jsou dobře promyšlené a zdařile formulované.

V kapitole Metodologie student pečlivě popisuje principy v práci použitých analýz: sémiotické a narativní analýzy a analýzy diskurzu. V metodologické části poněkud postrádám podrobnější vysvětlení, na základě jakého klíče byly články z médií k analýze vybírány. Právě kvůli absenci tohoto vysvětlení působí výběr článků poněkud nahodilým dojmem. Alespoň v určité části bakalářské práce bych uvítala poněkud precizněji vymezený rozbor článků. Bylo by například možné omezit se na jedno periodikum v určitém časovém období a tento materiál podrobit mnohem systematičtější analýze.

V části, ve které se student zabývá mediálním pokrytí uprchlické krize, jsou znamenitým způsobem popsány principy, jak mediální prostředí funguje. Student cituje zajímavý výzkum pokrytí uprchlické krize ve zpravodajských relacích dvou nejsledovanějších televizních stanic (Česká televize, Nova), odkazuje se také na poutavou studii, která analyzuje slogany televizních zpravodajských relací. Velmi zajímavý je postřeh citovaný z odborné literatury zabývající se tím, jak skrze sledování origa (našeho „zde-ted'-já“) můžeme v člancích českého tzv. seriózního tisku spatřovat prvky bulvárnosti. V celé práci však velmi postrádám studentovu vlastní hloubkovou analýzu konkrétního příkladu, jakým způsobem dané televizní stanice či periodika (například zmiňovaný Blesk) referovaly o uprchlické krizi či o muslimech. V práci je tak velmi málo opravdového terénu a není zřejmé, na jakém konkrétním materiálu a jak student aplikoval analýzy v metodologické části představené (sémiotická, narativní a analýza diskurzu). S novinovými články totiž student pracuje povětšinou ne toliko jako s etnografickým materiálem určeným k analýze, ale spíše jako se zdroji doplňujících informací (např. na str. 36 a na str. 37 dole), anebo podobně jako s odbornou literaturou, kdy si z mediálních komentářů propůjčuje kritiku politiků či

převažujícího společenského diskurzu (viz např. Mojahediho kritika evropské protiuprchlické xenofobie na str. 31; Fischerova kritika stereotypizace muslimů na str. 37; či Honzejkův kritický komentář označující prezidenta Zemana jako zdatného „manažera strachu“ na str. 24 - 26). Malé zastoupení dat z terénu a nerozlišování analytických zdrojů na jedné straně a zdrojů určených k analýze na straně druhé považuji za jednu z největších slabín předložené práce.

V kapitole o atentátních mi chybí zásadní rozlišování mezi islámem a islamismem; toto rozlišení student sice uvádí v kapitole 4, nicméně i v kapitole o atentátnících by toto rozlišování mělo mít dle mého názoru své místo. Ve stejné kapitole by jistě bylo zajímavé pojednat i o příčinách vzniku islamismu v souvislosti s kolonialismem, jít do větší hloubky v problematice sociální marginalizace a problémů identity druhé a třetí generace migrantů z muslimských zemí v Evropě a zamyslet se nad otázkou, proč v současné době právě politický islám přitahuje tolik mladých sociálně marginalizovaných mladíků, ať už v muslimském světě či v Evropě. Zmíněné poznámky k této kapitole je možné chápat nikoliv jako nějakou zásadní kritiku ale spíše jako návrhy na případné doplnění a prohloubení práce, pokud by se tímto tématem student zabýval i na magisterské úrovni.

Přes všechny kritické postřehy považuji práci Martina Vilíma v rámci bakalářského studia na Katedře sociálních věd za nadprůměrnou a to z několika důvodů. Student dokázal strukturovat práci logickým a přitom ne školáckým způsobem. S odbornou literaturou pracuje poměrně suverénně (i když by jistě bylo možné používat mnohem více parafrází než přímých citací). Prokázal velmi dobrou schopnost kreativně propojovat nesmírně zajímavé postřehy z odborné literatury a zároveň je prohlubovat vlastní promyšlenou argumentací. Student se nebál vyjádřit vlastní stanovisko, polemizovat s názory vyjádřenými v médiích a v závěru vyslovit jakési obecnější poselství. Takový zdravě sebevědomý postoj působí velmi svěže. Navíc studentův styl psaní je vskutku kultivovaný, vospělý a čtivý zároveň.

Ze všech uvedených důvodů vřele doporučuji bakalářskou práci Martina Vilíma k obhajobě a navrhuji hodnotit stupněm výborně mínus.

V Praze 17. 5. 2017

PhDr. Tereza Hyánková, PhD.